

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1273/12</i>

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **13 marca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Mirosław Szwagierczak
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **13 marca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek skargi wnioskodawczyni o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 9.01.2012 r. sygn. akt III U 1327/11 i wyrokiem Sądu Apelacyjnego

w Rzeszowie z dnia 15.03.2012 r. sygn. akt III AUa 151/12

I. z m i e n i a częściowo wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 15 marca 2012 r. sygn. akt III AUa 151/12 oraz wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 9 stycznia 2012 r. sygn. akt III U 1327/11, jak też poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 12 października 2011 r. w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury J. P. za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. ,

II. u c h y l a wymienione w pkt I wyroki w pozostałej części i postępowanie umarza,

III. z a s ą d z a o d Z a k ł a d u U b e z p i e c z e ń S p o ł e c z n y c h O d d z i a ł u w R. n a r z e c z w n i o s k o d a w c z y n i J. P. k w o t ę 3 0 z ł (s ł o w n i e : t r z y d z i e ś c i z ł o t y c h) t y t u ł e m z w r o t u k o s z t ó w p r o c e s u

Sygn. akt III AUa 1273/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 marca 2013r.

Wyrokiem z dnia 15 marca 2012r. (sygn. akt III AUa 151/12) Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację J. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 9 stycznia 2012r. (sygn. akt III U 1327/11), oddalającego odwołanie wnioskodawczyni od decyzji ZUS Oddziału w R. z dnia 12 października 2011r. wstrzymującej z dniem 1 października 2011r. wypłatę emerytury ,z uwagi na kontynuowanie przez nią pracy u pracodawcy, u którego była zatrudniona przed dniem nabycia prawa do tego świadczenia.

Przyjmując powyższe rozstrzygnięcie Sąd II instancji podzielił w zupełności ocenę prawną sprawy Sądu Okręgowego jak i stanowisko pozwanego organu rentowego ,co do konieczności takiego postąpienia z uwagi na art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) w brzmieniu dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) , w związku z art. 28 tej ostatniej regulacji prawnej , przy bezspornych okolicznościach faktycznych związanych zarówno z dniem nabycia prawa odwołującej do świadczenia emerytalnego (1 marzec 2009r.) , jak i faktem nieprzerwanego kontynuowania przez nią zatrudnienia u tego samego pracodawcy (w Urzędzie Gminy w L.) począwszy od dnia 15 kwietnia 1994r. aż do dnia wyrokowania.

W dniu 13 grudnia 2012r. wnioskodawczyni J. P. skierowała do Sądu Apelacyjnego Rzeszowie skargę o wznowienie postępowania zakończonę w/w wyrokiem z dnia 15 marca 2012r. (sygn. akt III AUa 151/12) , w której powołując się na ustawową podstawę wznowienia z art.401¹kpc – przy wskazaniu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r . Sygn. akt K 2/12 08 , opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012r. pod pozycją 1285 , stwierdzający niezgodność art. 28 ust. ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art.6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób ,które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , z wyrażoną w art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa , wносиła o wznowienie postępowania , co prowadzić miało do zmiany poprzednich rozstrzygnięć, przy zobowiązaniu ZUS do podjęcia wypłaty wstrzymanego świadczenia począwszy od dnia 1 października 2011r.

W odpowiedzi na skargę z dnia 19 lutego 2013r., pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznając ,iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy wniesiony przez wnioskodawczynię J. P. nadzwyczajny środek odwoławczy jest procesowo dopuszczalny , wnosil o oddalenie skargi przy podkreśleniu ,że wyroki Trybunału Konstytucyjnego mają co do zasady jedynie skutki prospective (art.190 Konstytucji RP) ,stad brak podstaw do weryfikacji uprzednich rozstrzygnięć w sprawie wypłaty emerytury wnioskodawczyni skoro opierały się one na obowiązujących w dacie ich ferowania przepisach prawa. Niezależnie od tego pozwany organ rentowy naprowadzał ,iż decyzją z dnia 31 stycznia 2013r. podjęto wypłatę emerytury skarżącej od dnia 22 listopada 2012r. tj. od dnia opublikowania w Dzienniku Ustaw przywoływanego przez skarżącą wyroku Trybunału Konstytucyjnego .

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

W pierwszej kolejności należało przesądzić, czy skarga wnioskodawczyni J. P. o wznowienie postępowania jest dopuszczalna tj. czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia (pamiętając przy tym, że samo sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401 -404 kpc nie oznacza jeszcze oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia – por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005 r. IV CZ 50/05 LEX nr 533865), jak też czy zachowany został termin do jej wniesienia. W tym względzie – czego nie kwestionował zresztą sam pozwany organ rentowy w odpowiedzi na skargę i co wprost przyznane zostało przez pełnomocnika ZUS na rozprawie apelacyjnej (v.- 00:01:53 e-protokołu) – należało stanowczo stwierdzić dopuszczalność wznowienia postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem tut. Sądu z dnia z dnia 15 marca 2012r. (sygn. akt III AUa 151/12) jako ,że powoływany przez skarżącą wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r . Sygn. akt K 2/12 ,z jednej strony stanowi o niezgodności przepisów , które stanowiły podstawę wyrokowania sądów w postępowaniu objętym przedmiotową skargą (tj. art.103 a ustawy emerytalno-rentowej w brzmieniu dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) , w związku z jej art. 28), z drugiej zaś -z uwagi na jego zakresowy charakter -jest rozstrzygnięciem obejmującym wnioskodawczynię , jako beneficjenta świadczenia emerytalnego przyznanego już po dniu 8 stycznia 2009r. Tym samym ogłoszenie w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012r. r. powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego stanowiło o utracie mocy obowiązującej w/w przepisów, na których bazowały sądy w uprzednim postępowaniu dokonując oceny prawnej sprawy , co w istocie rzeczy oznacza stwierdzenie sprzeczności tych orzeczeń zawierających wykładnię zgodną wprawdzie z przepisem uznanym następnie za niekonstytucyjny, lecz nie odpowiadającą treści Konstytucji w takim jej rozumieniu, jakie Trybunał uznał za właściwe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 1995 r. III ARN 10/95 OSNP 1995/18/224). Reasumując z tego też względu w okolicznościach przedmiotowej sprawy przyjąć należało, iż skarga wnioskodawczyni J. P. oparta została na ustawowej podstawie wznowienia przewidzianej w art. 401¹ kpc, co z kolei obligowało skarżącą do wniesienia skargi w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału (art.407§2kpc) . Ten zaś termin został niewątpliwie przez wnioskodawczynię dochowany, jako że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. –tak jak podniesiono to już wyżej- wszedł w życie z dniem 22 listopada 2012 r. ,zaś skarga o wznowienie postępowania wniesiona została już w dniu 13 grudnia 2012r. Przesądzając tym samym o formalno-prawnej dopuszczalności wznowienia postępowania (v. 00:02: 46 e-protokołu – wydane w tym przedmiocie postanowienie tut. Sądu), Sąd Apelacyjny w Rzeszowie przystąpił następnie do merytorycznej oceny zasadności roszczenia wnioskodawczyni J. P. . W tym zaś względzie należało zważyć, co następuje;

Stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art.6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób ,które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , z wyrażoną w art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa (bliżej na ten temat w uzasadnieniu omawianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego), spowodowało derogowanie z porządku prawnego zdyskredytowanych co do swej konstytucyjności wyżej powołanych przepisów. Powyższe więc oznaczało, że z chwilą opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw przepisy te utraciły zdolność do wymuszania określonego zachowania zarówno przez ich adresatów jak również przez organy stosujące prawo , dając jednocześnie przewidziane wprost w art.190 ust 4 ustawy zasadniczej (tu w zw. z art. 401^{((1))}kpc) , konstytucyjne uprawnienie do wznowienia postępowania zakończonym orzeczeniem wydanym na podstawie tych niekonstytucyjnych przepisów . Gdyby więc podzielić stanowisko pozwanego organu rentowego o tym, że aż do momentu ogłoszenia orzeczenia Trybunału ,akt uznany za niekonstytucyjny ma pełną moc obowiązującą i powinien być bez żadnych zastrzeżeń stosowany przez sądy do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem tego orzeczenia , to w istocie przekreśliłoby to sens instytucji wznowienia postępowania, którego celem jest przecież restytucyjne wydanie orzeczenia zgodnego z prawem ,w zgodzie już z wartościami i zasadami konstytucyjnym . O tak rozumianych skutkach orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego

stanowią między innymi wyroki samego Trybunału z dnia 2 marca 2004r. SK 53/03, OTK 2004/3/16, czy 9 czerwca 2003r. SK 5/03 OTK 2003/6A/50, w których podkreślone zostało, że prawo do wznowienia postępowania w wypadku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności prawnej podstawy prawomocnego orzeczenia sądowego, jest jednym z aspektów konstytucyjnego prawa do sądu, przy czym realizacja tej reguły na gruncie przepisów postępowania cywilnego (w/w art.401⁽⁽¹⁾⁾kpc) prowadzi do tego, że sąd – stwierdzając, że orzeczenie zostało wydane w oparciu

o obowiązujący akt prawny – ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy (choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zastosowany w sprawie, co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał – bliżej o wieloaspektowości następstw stwierdzenia niekonstytucyjności, w artykule pod tym samym tytułem Katarzyny Gonery i Ewy Łętowskiej - Państwo i Prawo nr 5 z 2008r.) . Odnosząc więc te wszystkie uwagi na grunt przedmiotowej sprawy, stwierdzić z całą mocą należy, że przy dokonaniu ponownej oceny prawnej występującego w niej przedmiotu sporu – z wyłączeniem już uznanych za niekonstytucyjne, a wyżej powołanych przepisów -roszczenie wnioskodawczynie J. P. podjęcia wypłaty emerytury i to już z dniem 1 października 2011r. okazało się być w pełni zasadne, jako, że niekonstytucyjnym okazał warunek rozwiązania stosunku pracy do kontynuowania wypłaty emerytury odwołującej . Z tego to więc zasadniczego względu i na podstawie art. 412 §2 kpc w zw. z art.386 §1 kpc orzeczono jak w pkt. I sentencji wyroku tut. Sądu . Dokonana przy tym zmiana uprzednich prawomocnych orzeczeń sądowych, jak też poprzedzającej je decyzji ZUS Oddziału w R.

z dnia 12 października 2011r. miała jedynie charakter częściowy (zobowiązanie ZUS do podjęcia wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r.) , uwzględniający zaistniały w toku postępowania fakt, częściowego zaspokojenia żądania wnioskodawczynie decyzją ZUS z dnia 31 stycznia 2013r. na podstawie której dokonano podjęcia wypłaty emerytury odwołującej

od dnia 22 listopada 2012r. . Tym samym zaistniały przewidziane w art. 386 §3 kpc

w zw. z art.477⁽⁽¹³⁾⁾kpc przesłanki do uchylenia w tym zakresie zaskarżonych wyroków i umorzenia postępowania (pkt. II sentencji wyroku tut. Sądu). Ogólny zaś wynik sprawy – fakt, iż ostatecznie pozwany organ rentowy uległ co do zasady w sporze

z odwołującą-uzasadniał z kolei obciążenie ZUS poniesionymi przez wnioskodawczynie kosztami procesu (tj. kwotą 30zł opłaty sądowej od apelacji) , o czym orzeczono jak w pkt. III sentencji wyroku tut. Sądu ,na podstawie art. 98 §1kpc w zw.

z art. 109 kpc (zdanie drugie tego przepisu.

(...)

(...)

(...)

(...)